

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Economische Zaken inzake de reactie op de door LTO aangeboden petitie over muizenschade in Noord Nederland (Kamerstuk 27 858, nr. 298).

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Vermeij

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Haveman-Schüssel

Inhoudsopgave

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie	4
	Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie	5
II.	Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris	5
III.	Volledige agenda	5

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie steunen de inzet van de Staatssecretaris naar aanleiding van de petitie van Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO). De leden hebben nog enkele vragen.

De Staatssecretaris geeft in haar brief aan dat de provincie Fryslân opdracht heeft gegeven voor de taxatie van de schade op de getroffen agrarische bedrijven. Het Wetterskip Fryslân zal de schade aan de dijken in kaart brengen. Tevens zorgt de provincie Fryslân, in samenwerking met LTO Noord en in afstemming met het Ministerie van Economische Zaken, ervoor dat nieuwe gevallen zich kunnen blijven melden, zodat er een eenduidig, provincie overstijgend beeld blijft. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe de andere provincies waar ook schade is hierbij betrokken zijn? Hoe worden de boeren in de andere provincies op de hoogte gebracht van het nut en de noodzaak van een taxatie (mogelijkerwijs nodig voor de Kringloop)?

Kan de Staatssecretaris aangeven wanneer zij verwacht duidelijkheid te kunnen geven over een aantal onderwerpen die zij bespreekt met de Europese Commissie? Hoe gaat zij om met de situatie als het landwerk zal aanvangen en er nog geen duidelijkheid is? Is de Staatssecretaris bereid om enige coulance te betrachten en boeren handelingsruimte te bieden?

Kan de Staatssecretaris schetsen hoe zij en haar diensten (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)) omgaan met een overmachtsituatie? Dit geldt bijvoorbeeld voor het bemesten. Sommige boeren hebben percelen wat geen gras- of bouwland is. Zijn er objectieve criteria vast te stellen hoe in deze situaties om te gaan met bemesten en hoe handelen de diensten hiernaar? Dit geldt ook voor de pakketten agrarisch natuurbeheer.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de Staatssecretaris op de petitie van LTO over muizenschade. Hierover hebben deze leden nog vragen.

De leden van de CDA-fractie zijn bezorgd over de muizenplaag en de grote gevolgen die dit heeft voor de bedrijfsvoering van vele agrariërs in de provincie Fryslân en elders. Voor de leden van de CDA-fractie is het van groot belang om ervoor te zorgen dat de agrariërs door kunnen en dat er voor de toekomst wordt gekeken hoe de aanpak van een muizenplaag

beter kan en moet. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de inventarisatie van de schade in de provincie Fryslân en andere provincies, zo vragen deze leden. Kan de Staatssecretaris een schatting geven van de schade door muizen voor agrarische ondernemers van september 2014 tot op heden? Is er een onderzoeksplan van de betrokken partijen naar maatregelen om de schade van muizen nu en in de toekomst te voorkomen en beperken, zo vragen de leden van de CDA-fractie? Is het mogelijk om dit onderzoeksplan te delen met de Kamer? Welke voordeelingen zijn er met betrekking tot het gezamenlijke onderzoek? Gezien de warmere zomers, zijn muizenplagen in de toekomst zeker niet uit te sluiten. Daarom zouden de leden van de CDA-fractie graag zien dat er een diepgravend onderzoek wordt gedaan naar oorzaken en mogelijke maatregelen. Voorziet het beoogde gezamenlijk onderzoek hieraan, zo vragen deze leden.

De leden van de CDA-fractie stellen vast dat in de brief van de Staatssecretaris voornamelijk wordt gesproken over mogelijkheden bezien voor zaai- en bemestingsplannen. De leden van de CDA-fractie willen hier graag meer duidelijkheid over. Welke regels en ontheffingen gaan gelden bij het zaaien en bemesten van getroffen percelen in Nederland? Wanneer is hierover meer duidelijkheid? Is de Staatssecretaris bereid om getroffen agrariërs met maatwerk tegemoet te komen? In de brief lezen de leden van de CDA-fractie dat er bij de Europese Commissie een aantal maatregelen zijn bepleit. Ten eerste dat de calamiteitenregeling van het vijfde Actieprogramma onder de Nitraatrichtlijn wordt opgerekt naar plagen. Tevens is bepleit dat agrarisch ondernemers met meer dan 25% schade tijdelijk (voor één jaar) mogen afwijken van de voorgeschreven 80% grasland voor de derogatie, zodat zij tijdelijk extra ruwvoer kunnen produceren. In het verlengde daarvan is ook bepleit dat de tijdelijke omzetting van blijvend grasland in maïs (voor één jaar) op getroffen bedrijven buiten beschouwing mag blijven voor het vaststellen van het aandeel blijvend grasland voor de vergroening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris om toe te lichten hoe de gesprekken met de Europese Commissie hierover lopen en wanneer de Europese Commissie hierover besluit. De leden van de CDA-fractie drukken de Staatssecretaris op het hart om druk te zetten op dit besluitvormingsproces.

Daarnaast vragen de leden van de CDA-fractie of de Staatssecretaris recentelijk signalen heeft ontvangen rondom de financiële situatie van getroffen boeren. Loopt er een overleg met financiers over knelgevallen, zo vragen deze leden. De provincie Fryslân wil een leenfaciliteit inrichten voor agrarische ondernemers met muizenschade, maar wacht nog op goedkeuring van onder andere de Europese Commissie. Kan de Staatssecretaris aangeven wat de stand van zaken is ten aanzien van deze goedkeuring? Wat is haar verwachting dienaangaande? De motie van de leden Geurts en Jacobi (Kamerstuk 21 501-32, nr. 829) vraagt om de mogelijkheden te onderzoeken van een noodfaciliteit via het Borgstellingsfonds voor de getroffen gebieden. Ziet de Staatssecretaris mogelijkheden voor het inrichten van een borgstellingsfonds, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Zo ja, is de Staatssecretaris bereid deze op te zetten? Hoe gaat de Staatssecretaris in deze om met de getroffen gebieden buiten de provincie Fryslân? Is de Staatssecretaris voornemens om een landelijke noodfaciliteit in te stellen ten aanzien van muizenschade? Zo nee, waarom niet?

De Staatssecretaris heeft aangegeven om voor plagen in de toekomst samen met onder andere de bond van verzekeraars naar de haalbaarheid van een verzekering met maximale deelname te kijken. De leden van de CDA-fractie vragen welke vooruitgang er op dit punt is.

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de reactie op de door LTO aangeboden petitie over muizenschade in Noord-Nederland. Deze leden waarderen de inzet van de Staatssecretaris bij het zoeken naar oplossingen voor de problematiek van de muizenschade. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen naar de stand van zaken bij melding en taxatie van de schade op de getroffen bedrijven, zowel in de provincie Friesland als in andere provincies. Kan de Staatssecretaris een overzicht geven per provincie, van het aantal getroffen bedrijven en de omvang van de schade? Is er sprake van coördinatie tussen het Rijk en de verschillende provincies over de wijze waarop met schademeldingen wordt omgegaan? Hoe en door wie wordt beoordeeld of er sprake is van schrijnende gevallen?

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn positief over de toezegging van de Staatssecretaris om te kijken of het uitrijseizoen voor mest verlengd kan worden. Zij zijn van mening dat hier sprake is van een uitzonderlijke situatie waardoor verlenging van de uitrijperiode gerechtvaardigd is, mits boeren binnen de wettelijke gebruiksruimte van stikstof en fosfaat blijven. Genoemde leden vragen de Staatssecretaris op welke termijn zij hierover uitsluitsel kan geven.

De leden van de ChristenUnie-fractie verwelkomen het initiatief van de provincie Fryslân voor een leenfaciliteit. Waarom verwacht de Staatssecretaris dat de leenfaciliteit problemen oplevert met de Europese Commissie, aangezien er sprake is van een lening en geen subsidie? Wat is er volgens de Staatssecretaris nodig om de leenfaciliteit staatssteunproof te maken? Heeft de Staatssecretaris voorts enig zicht op de animo onder bedrijven voor deze leenfaciliteit?

Een verzekering voor dit soort calamiteiten zou voor de toekomst een goede oplossing kunnen bieden. Welke mogelijkheden ziet de Staatssecretaris hierbij voor ondersteuning vanuit de overheid, vergelijkbaar met de brede weersverzekering?

De leden van de ChristenUnie-fractie waarderen de inzet van de Staatssecretaris om in Brussel te pleiten voor aanpassing van de Europeesrechtelijke kaders. Zij wijzen er op dat boeren behoefte hebben aan snelle duidelijkheid. Wanneer zal de Europese Commissie een besluit nemen op de voorstellen die Nederland heeft ingebracht?

De leden van de ChristenUnie-fractie concluderen dat de Staatssecretaris geen concrete toezeggingen doet als het gaat om een noodfaciliteit of het verlenen van financiële steun via het Faunafonds, zoals in het verleden wel is gebeurd. Is de veronderstelling juist dat boeren in eerste instantie met hun eigen bank en vervolgens met de leenfaciliteit van de provincie (waarover echter nog veel onduidelijkheid is) moeten proberen zelf de problemen op te lossen? Wanneer kan dan volgens de Staatssecretaris sprake zijn van vergoedingen via het Faunafonds of een garantstellingsfaciliteit?

Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennisgenomen van de reactie van de Staatssecretaris op de muizenschade in Friesland. Zij maken zich ernstige zorgen over de inzet van dierenvriende-

lijke bestrijdingsmethoden, zoals de «verzuipmachine» waarmee duizenden muizen worden verdrongen en het vergassen van muizen met CO₂ onder een sleepzeil. Deze laatste methode zorgt niet alleen voor veel dierenleed, maar is naar mening van deze leden ook niet toegestaan. Kan de Staatssecretaris aangeven op welke wijze zij haar belofte om dieronvriendelijke maatregelen te ontmoedigen (Kamerstuk 27 858, nr. 296) in de praktijk heeft gebracht, want deze leden zien hier nog niets van terug. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben al eerder schriftelijke vragen gesteld over het grootschalig verdrinken en vergassen van de muizen (2015Z02562 en 2015Z03270), maar hebben hier nog geen antwoord op ontvangen. Aangezien deze dieronvriendelijke methoden nu volop worden ingezet, verwachten de leden van de Partij voor de Dieren-fractie snelle actie van de Staatssecretaris op dit punt. Is de Staatssecretaris bereid om de eerder gestelde schriftelijke vragen gelijktijdig te beantwoorden met de beantwoording van de vragen in dit schriftelijk overleg?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie zijn het met de Staatssecretaris eens dat schade door muizen moet worden voorkomen door het nemen van preventieve maatregelen. Deze leden hebben al eerder aangedrongen bij de Staatssecretaris om in samenwerking met het waterschap en de provincie oorzaken van de muizenplaag weg te nemen, zoals lage waterstanden, het gebrek aan weidegang, roofvolgelvervolgning en de jacht op predatoren zoals vossen. De leden vragen welke stappen de Staatssecretaris in samenwerking met het waterschap en de provincie al hebben genomen en van plan zijn verder te ondernemen?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie maken zich ook ernstige zorgen over weidevogels zoals de grutto en tureluur, die de dupe lijken te worden van de herstelmaatregelen door boeren. Ernstig beschadigde weilanden worden omgeploegd en opnieuw ingezaaid. Indien dit plaatsvindt tijdens het broedseizoen, dan zal dit een vernietigend effect hebben op de nesten en kuikens. Deelt de Staatssecretaris deze zorgen, en welke maatregelen is de Staatssecretaris van plan te nemen om de weidevogels te beschermen?

II. Antwoord / reactie van de Staatssecretaris

III. Volledige agenda

Reactie op de door LTO aangeboden petitie over muizenschade in Noord Nederland

Brief regering – Staatssecretaris van Economische Zaken, S.A.M. Dijkma – 26 februari 2015 – Kamerstuk 27 858, nr. 298